

Maahanmuuttovirasto
PL 18, 00581 Helsinki
migri@migri.fi

KUUROJEN PAKOLAISTEN TILANNE

Tämän päivän pakolaistulva on todellisuutta ja joukossa on väistämättä myös kuuroja pakolaisia. Kuurojen Liitto ry haluaa omalta osaltaan olla avuksi, jotta kuurojen pakolaisten vastaanotto ja kotiuttaminen sujuu mahdollisimman kivuttomasti.

TULKKAUSJÄRJESTELYT

Laki vammaisten henkilöiden tulkkauspalveluista (133/2010) määrittää, että Kansaneläkelaitoksen vastuulla on viittomakielen tulkkauksen järjestäminen sekä muiden viranomaisten neuvominen viittomakielen tulkkaukseen liittyvissä asioissa.

Yhteystiedot:

Kela / Vammaisten tulkkauspalvelukeskus
Peltolantie 3, 20720 Turku
sähköposti vatu@kela.fi

Kelan tulkkauspalvelu on tarkoitettu niille, joilla on jo kotipaikka Suomessa ja jokin toimiva kommunikointimuoto. Osa kuuroista pakolaisista tulee sellaisista oloista, joissa vammaisuus on hävettävää, piilotettavaa ja kuuro voi olla käytännössä kielelön. Hän ei siis Suomeen tullessaan välttämättä osaa oman maansa tai asuinalueensa viittomakieltä eikä lukea tai kirjoittaa edes kotimaassaan käytettyä puhuttua kieltä, saati mitään muuta viitottua tai puhuttua kieltä. Näissä tilanteissa kommunikointi täytyy varmistaa muulla tavoin.

Suomessa tulkkauspalvelua tarjoavat pääasiassa kuulevat tulkit, joista suurin osa on valmistuessaan käyttänyt suomalaista viittomakieltä vain opintojensa neljä vuotta. Heillä ei suoraan ole valmiuksia tai taitoja tulkata kuuroille pakolaiselle edes ns. kansainvälisellä viittomisella. Siksi Kuurojen Liitto suosittaa, että kuurojen pakolaisten asioinneissa käytetään aina reletulkkausta, jossa tulkkiparina on kuuleva viittomakielen tulkki sekä viittomakielinen kuuro, jolla on itsellään tulkin koulutus tai joka on vapaaehtoisena pakolaisten vastaanottajana ja osaa kansainvälistä viittomista riittävässä määrin.

Yhdenvertaisuusvaltuutettu on selvittämässä, miten kuurojen maahanmuuttajien tulkkauspalvelu järjestetään niissä tilanteissa, kun hänellä ei vielä ole kotipaikkaa Suomessa. Liitteenä on tulkkitoiminnan yhteistyöryhmän ja Vammaisfoorumin alaisen Vammaisten maahanmuuttajien tukikeskus Hilman yhteinen kannanotto maahanmuuttajien oikeudesta tulkkauspalveluun, joka on myös toimitettu yhdenvertaisuusvaltuutetun toimistoon.

MUUT JÄRJESTELYT

Kuurojen Liitto ry:llä on koko maan kattava kuntoutussihteeriverkosto, jota voi käyttää hyödyksi. Kuntoutussihteerit ovat viittomakielen taitoisia ja antavat palveluja ja neuvontaa maksuttomasti. Kunkin alueen kuntoutussihteerin yhteystiedot löytyvät Kuurojen Liiton kotisivuilta www.kuurojenliitto.fi.

Kuurojen kansanopistossa Helsingissä on maahanmuuttajakuuroille suunnattu koulutuslinja, jossa opiskellaan suomalaista viittomakieltä, suomen kieltä ja tutustutaan suomalaiseen yhteiskuntaan. Kansanopisto on valmis ottamaan koulutukseen myös pakolaisstatuksella olevia rahoituksen ollessa kunnossa. Majoitustarpeesta voi neuvotella suoraan kansanopiston kanssa. Yhteystiedot:

Toimistosihteerit: (09) 5803548

sähköposti: kansanopisto@kuurojenkansanopisto.fi

Kuurojen Liitto ry tekee myös yhteistyötä Vammaisten maahanmuuttajien tukikeskus Hilman kanssa. Yhteystiedot:

Vammaisten maahanmuuttajien tukikeskus Hilma

PL 30, 00030 IIRIS

Gsm: 050 300 2501

email: info@tukikeskushilma.fi

LOPUKSI

Suomeen tullessaan kuuroilta pakolaiselta ei voida edellyttää kirjoitetun suomen tai ruotsin eikä suomalaisen tai suomenruotsalaisen viittomakielen taitoja. Äidinkielen taidon taso sekä mahdollisesti lähtömaassa saatu koulutus vaikuttavat siihen, mitä kieliä kuuroilla pakolaisella on käytössään. Siksi ei voida automaattisesti olettaa, että hän selviää kirjoitetulla englannin kielelläkään asioita hoitaessaan.

Kuurojen Liitto ry toivoo, että vastaanottokeskuksiin levitetään tietoa siitä, että pakolaisten joukossa voi olla myös kuuroja. Vastaanottokeskuksiin on hyvä välittää yllä esitetyt yhteystiedot, jotta asioiden selvittämiseen ei mene kohtuutonta aikaa

vain siksi, ettei yhteistä kommunikointitapaa löydy. Kuurot pakolaiset kannattaa myös keskittää muutamaiin vastaanottokeskuksiin, jotta tulkkausjärjestelyt ja yhteistyö sosiaalitoimen kanssa ovat mahdollisimman sujuvia.

Suomen Punainen Risti voi varmasti koordinoida viittomakieltä taitavien vapaaehtoisten toimintaa niin, että jokaiselle kuuroille pakolaiselle löytyy viittomakieltä osaava vastaanottaja. Facebookissa on ryhmä *Kuurot pakolaiset Suomessa – Deaf refugees in Finland*, joka on jo toiminut aktiivisesti, hoitanut tähän asti tiedossa olleiden kuurojen pakolaisten vastaanoton rautatieasemille sekä heidän saattamisensa lähimmälle poliisiasemalle turvapaikan hakua varten. Tämän ryhmän resurssien hyödyntäminen SPR:n koordinoimaksi toiminnaksi on järkevää sekä taloudellisesti että kuurojen pakolaisten näkökulmasta. Kuurojen Liitto muodostuu paikallisyhdistyksistä, jotka voivat resurssiensa puitteissa olla myös avuksi.

Mikäli tästä kirjelmästä heräsi lisäkysymyksiä tai jokin asia kaipaa selvennystä, yhteyshenkilönä Kuurojen Liitossa toimii erityisasiantuntija Marika Rönberg (puh. 044 7524 324, s-posti marika.ronnberg@kuurojenliitto.fi).

Helsingissä 15.9.2015

Kaisa Alanne
Kehittämisojohtaja
kaisa.alanne@kuurojenliitto.fi